

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ของ เข้ และความหมายที่หลากหลายของ เข้ โดยใช้ทฤษฎีประชาชนอรรถศาสตร์ ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า เข้ เป็นคำหลายความหมาย โดยสามารถปรากฏได้ในตำแหน่งต่างๆ กัน และมีความหมายได้หลากหลายตามบริบทที่ เข้ ปรากฏ แต่จะสามารถมองเห็นความหมายหนึ่งที่แสดงมโนทัศน์เดียวกัน

ขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลภาษากรุงเทพฯ สมัยปัจจุบันซึ่งเป็นภาษาเขียน โดยนำมาจากปริจเฉทประเภทต่างๆ 4 ประเภท คือ นิทานปริจเฉท ทศนะปริจเฉท ปฏิบัติปริจเฉท และ ปราศรัยปริจเฉท ซึ่งประกอบด้วย บทความ นวนิยาย ที่ตีพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. 2531-2535 และเก็บข้อมูลที่เป็นคำว่า เข้ ในทุกตำแหน่งที่คำนี้ปรากฏ

ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของ เข้ ออกตามตำแหน่งที่ เข้ ปรากฏในประโยค ซึ่งจำแนกออกได้เป็น เข้ ที่ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก และ เข้ ที่ปรากฏในตำแหน่งอื่นๆ ดังกล่าวไว้โดยละเอียดในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ความหมายของ เข้ ตามทฤษฎีประชาชนอรรถศาสตร์ โดยเป็นการวิเคราะห์ความหมาย 2 ประเภท ได้แก่ ความหมายตามบริบทและความหมายมโนทัศน์

ความหมายตามบริบท หมายถึง ความหมายที่เปลี่ยนไปตามบริบทที่ เข้ ปรากฏในประโยค บริบทจะมีผลกระทบต่อความหมายของ เข้ เช่น เมื่อ เข้ ปรากฏในตำแหน่ง

กริยาหลัก เกิดในบริบทหน้าคำนาม จะมีความหมายต่างไปจาก เข้า ที่ปรากฏในตำแหน่งที่ตามหลังกริยาประเภทต่าง ๆ ส่วนความหมายมโนทัศน์ หมายถึง ความหมายที่แสดงมโนทัศน์ของ เข้า ซึ่งแม้ เข้า จะมีความหมายตามบริบทต่างกัน เข้า จะมีความหมายหนึ่งร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นมโนทัศน์เดียวกัน ซึ่งความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ได้แก่ เคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณที่ปิดล้อมโดยมีทิศทางของการเคลื่อนที่มุ่งเข้าสู่ที่หมาย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ ลักษณะของการเคลื่อนที่ สิ่งที่เคลื่อนที่ และที่หมายที่เป็นบริเวณปิดล้อม

ในการวิเคราะห์ความหมายตามบริบทและความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์ความหมายทั้งสองประเภทตามบริบทของ เข้า ในแต่ละตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ความหมายตามบริบทของ เข้า มีทั้งหมด 11 ความหมาย ซึ่งต่างกันไปตามบริบท ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ 4

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ เข้า ที่ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนและคำประสม โดยจำแนก เข้า ที่ปรากฏในสำนวนออกตามความหมาย กล่าวคือ ถ้าข้อความใดมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นความหมายที่เราไม่สามารถแปลตามตัวอักษรได้ ถือว่าเป็นสำนวน จากข้อมูลพบว่า เข้า ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของสำนวน 5 สำนวน ได้แก่ เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา เข้าพกเข้าห่อ เข้าประตูหลังบ้าน เข้าตาจน และ ถอยหลังเข้าคลอง สำหรับคำประสม ผู้วิจัยจำแนกคำประสมออกตามความสัมพันธ์ทางความหมายของคำแต่ละคำที่มาประกอบเข้าเป็นคำประสมตามแนวคิดของ Li & Thompson (1989) และพบว่า คำประสมที่พบในข้อมูล เป็นคำประสมประเภทที่มีความหมายเป็นสำนวน จากข้อมูล เข้า ปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของคำประสม 10 คำ ได้แก่ คำประสม เข้ารีต เข้าฉาน เข้าสมาธิ เข้าใจ เข้าหัว เข้ากัน เข้ารูป เข้ากระเป่า เข้าท่า และ เข้าหา ซึ่งในการวิเคราะห์ความหมายตามบริบทของ เข้า ในสำนวนและในคำประสมนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์จากความหมายตามตัวอักษรของ เข้า ใน

สำนวนและในคำประสม ไม่ได้วิเคราะห์จากความหมายเปรียบเทียบของสำนวนหรือความหมายใหม่ที่เกิดจากการประสมคำในคำประสม ทั้งนี้เนื่องจากความหมายเปรียบเทียบเป็นความหมายใหม่ที่เกิดจากความคิดรวบยอดทั้งหมดของการนำคำมารวมกัน ทำให้ไม่สามารถตัดคำใดคำหนึ่งมาเพื่อวิเคราะห์ความหมายเฉพาะคำๆ นั้นได้

ความหมายตามปริบทของ เข้า ในสำนวนและในคำประสม มีความหมายเดียวกันคือ บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย ซึ่งจะบอกลักษณะของการเคลื่อนที่อย่างชัดเจนและเป็นความหมายที่ตรงกับความหมายมโนทัศน์

ในการวิเคราะห์ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบของความหมายมโนทัศน์ ได้แก่ ลักษณะของการเคลื่อนที่ สิ่งที่เคลื่อนที่ และที่หมายซึ่งเป็นที่ปิดล้อม ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของการเคลื่อนที่มี 2 ประเภท ได้แก่ การเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมกับการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เคลื่อนที่มี 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ที่มองเห็นตัวตนได้ชัดเจน เช่น คน สัตว์ วัตถุ อีกประเภทได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ที่ไม่สามารถมองเห็นตัวตนได้ชัดเจน เช่น เสียง กลิ่น สภาพต่างๆ ในทำนองเดียวกัน ที่หมายของการเคลื่อนที่มี 2 ประเภท ได้แก่ ที่หมายที่มองเห็นลักษณะของการปิดล้อมได้ชัดเจน เช่น ห้อง บ้าน เตอบ กับที่หมายที่ไม่สามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมได้ชัดเจน เช่น ประเทศ เหตุการณ์ นิสัยของคน ฯลฯ

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้สามารถสรุปได้ เข้า ที่ปรากฏในปริบทต่างๆ จะแสดงมโนทัศน์เดียวกัน การที่จะแสดงมโนทัศน์เดียวกันได้นั้น จะต้องมีความหมายหนึ่งร่วมกัน ความหมายที่ร่วมกันนั้นคือ ความหมายมโนทัศน์ ซึ่งความหมายมโนทัศน์ของ เข้า จะปรากฏในความหมายตามปริบททุกความหมาย แต่อาจจะมองเห็นได้ชัดเจนหรือไม่ชัดเจนได้ในความหมายตามปริบทบางความหมาย

อภิปรายผล

ในการศึกษามโนทัศน์ของคำว่า เข้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเพียงคำคำเดียวอย่างละเอียด เพื่อหามโนทัศน์ของคำที่มีความหมายที่หลากหลายนั้น ผู้วิจัยพบว่า การที่ เข้า มีความหมายได้หลากหลายนั้น เกิดจากการนำความหมายของ เข้า ไปใช้ในเชิงอุปมา ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องการขยายความหมายของการใช้คำในภาษา ตามแนวคิดของ Ullmann (1970, ดูปทที่ 4 หน้า 92) และสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการแนวคิดของนักภาษาศาสตร์กลุ่มประชานรรถศาสตร์ เรื่องปรากฏการณ์ของคำหลายความหมาย (Polysemy) กล่าวคือ เป็นคำคำเดียวที่มีความหมายได้หลากหลาย และความหมายต่างๆ ที่หลากหลายนั้นมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสำหรับ เข้า ความหมายที่หลากหลายของ เข้า เปลี่ยนไปตามบริบทที่ เข้า ปรากฏ ซึ่งแต่ละความหมายจะมีความสัมพันธ์กันโดยมีความหมายมโนทัศน์ร่วมกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์ความหมายออกเป็นการวิเคราะห์ความหมายตามบริบทและการวิเคราะห์ความหมายมโนทัศน์ของคำว่า เข้า ซึ่งแนวทางการวิเคราะห์นี้สามารถนำไปใช้ได้กับการวิเคราะห์ความหมายของคำอื่น ๆ ที่มีการปรากฏในตำแหน่งต่างๆ และอยู่ในบริบทที่หลากหลาย เช่น คำว่า “ออก” ซึ่งมีมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับ เข้า แต่มีทิศทางที่ต่างกัน นอกจากนี้ “ออก” ยังปรากฏในตำแหน่งและบริบทที่หลากหลายเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

(156) เขาออกจากห้อง

(157) เขาออกเงินค่าอาหาร

(158) “เมื่อไหร่เธอจะออกทุกซ์”

(159) โขนธรรมศาสตร์ออกโรงเป็นครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2514

- (160) มะม่วงต้นนี้ออกลูกตกทุกปี
- (161) เขาเดินออกจากห้อง
- (162) เขาชอบพูดออกนอกเรื่องเสมอ
- (163) เขาถอดเสื้อออก
- (164) เธอสวยออกอย่างนี้
- (165) เขายืดยางออก

คำว่า “ออก” ในตัวอย่างข้างต้น ปรากฏในตำแหน่งและบริบทต่างๆ มีความหมายที่หลากหลาย เช่นในตัวอย่างที่ (156)-(160) เกิดในตำแหน่งกริยาหลัก แต่อยู่หน้าหน่วยนามที่มีความหมายต่างกัน “ออก” จึงอยู่ในบริบทที่ต่างกัน ดังในตัวอย่าง (156) หมายถึง เคลื่อนที่ออกจากสถานที่ ตัวอย่าง (157) หมายถึง จ่ายเงินหรือชำระเงิน ตัวอย่าง (158) หมายถึง เลิกไว้ทุกข์ ตัวอย่าง (159) หมายถึง แสดงเป็นครั้งแรก ตัวอย่าง (160) หมายถึง มีลูก(ผลไม้)

ในทำนองเดียวกัน “ออก” ในตัวอย่าง (161)-(165) ปรากฏในตำแหน่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่ตำแหน่งกริยาหลัก และอยู่ในบริบทที่ต่างกัน จะทำให้มีความหมายตามบริบทที่ต่างกัน เช่น ใน (161) ความหมายของ “ออก” จะบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ ส่วนในตัวอย่างที่ (162) หมายถึง พูดไม่อยู่ในเรื่องที่กำลังพูดกัน ในตัวอย่าง (163) “ออก” หมายถึง ทำให้สิ่งของพ้นจากตัว ในตัวอย่าง (164) หมายถึง ปริมาณมาก และ “ออก” ในตัวอย่าง (165) หมายถึง ทำให้กางหรือขยายจากเดิม ซึ่ง “ออก” ในตัวอย่างนี้สามารถมองเห็นมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ออกจากสถานที่ได้ทั้งหมด ตามแนวทางของการวิเคราะห์หามโนทัศน์ของ เข้า เช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า แนวทางการศึกษามโนทัศน์ของ เข้า สามารถประยุกต์ใช้กับคำอื่น ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาคำเพียงคำเดียวย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางวากยสัมพันธ์ได้ เช่น เข้า ที่ปรากฏในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำแหน่งกริยาหลัก จะมีความแตกต่างกันทางวากยสัมพันธ์มาก เช่น เข้า ในประโยค เขาเดินเข้าไปในห้อง กับ ประโยค ฟังพูดเข้าซี, แม่บังเอิญมองเห็นเข้า, ว่างเข้า ก็ไปซื้อเสื้อผ้า และประโยค เวลาเค้าเมาเข้าที่ไร เป็นต้น ซึ่งจะมีปัญหาในการจำแนกประเภทของคำในทางวากยสัมพันธ์ได้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยสังเกตว่า เข้า บางตัวจะไม่ปรากฏในประโยคแต่ยังคงความหมายเดิม เช่น เรือแล่นเข้าไปจอดที่เกาะ กับ เรือแล่นไปจอดที่เกาะ เข้า ปรากฏในประโยคแรกเท่านั้น แต่สองประโยคนี้มีความหมายเหมือนกัน ดังนั้น การปรากฏของ เข้า ในประโยคจึงเป็นเรื่องไม่บังคับ (optional) อาจเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรได้รับการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษา เข้า ในประเด็นของคำหลายความหมาย จึงสนใจศึกษาเฉพาะความหมายต่าง ๆ ของ เข้า ไม่ได้พิจารณาถึงหน้าที่ทางไวยากรณ์ของ เข้า ผู้วิจัยจึงได้จำแนกประเภทของ เข้า ออกตามตำแหน่ง ซึ่งในการศึกษาที่ผ่านมา นักภาษาศาสตร์ได้จำแนก เข้า ให้อยู่ในหมวดคำต่างประเภทกัน เช่น เป็นคำกริยา เป็นคำบุพบท ในประเด็นนี้ เข้า จะมีหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้หลายหน้าที่ ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (Grammaticalization) ของ เข้า ได้
2. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาความหมายของ เข้า ในตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงมโนทัศน์ของ เข้า ที่ความหมายต่าง ๆ มีร่วมกัน จากการสังเกตเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า เข้า

มีมโนทัศน์ที่ตรงข้ามกับมโนทัศน์ของ “ออก” ในด้านทิศทางของการเคลื่อนที่ ดังนั้น จึงน่าจะ
มีการศึกษามโนทัศน์ของ “ออก” ในเชิงเปรียบเทียบกับ เข้า ต่อไป

3. ในการศึกษาความหมายของสำนวนและคำประสม ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึงการ
เปลี่ยนขอบเขตของความหมาย (Change of Semantic Domain) จากขอบเขตความหมายที่
แสดงการเคลื่อนที่ของ เข้า ไปเป็นขอบเขตความหมายอื่นๆ เช่น การเรียนรู้ การเปลี่ยนสภาพ
 ฯลฯ ซึ่งแนวคิดเรื่องการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนขอบเขตของความหมาย นำไปสู่ความคิดเรื่อง
การใช้ภาษาที่สะท้อนมโนทัศน์ของคนในสังคม ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการรวบรวมและศึกษา
สำนวนในภาษาไทย เพื่อศึกษาความหมายและการเปลี่ยนขอบเขตของความหมายในประเด็น
ที่เกี่ยวกับการศึกษาระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจและควรได้รับ
การศึกษาอย่างละเอียดต่อไป

4. ควรนำวิธีการวิเคราะห์ความหมายของคำตามแนวคิดของทฤษฎีประชาชน
อรรถศาสตร์ดังที่เสนอไว้ในงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการทำพจนานุกรม เพราะจะทำให้
สามารถมองเห็นสัมพันธ์ของความหมายของคำได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น